

Inntektssystemet for kommunene Rømskog kommune, folkevalgte

Børre Stolp, tidligere seniorrådgiver KS

Inntektssystemet for folkevalgte

- ✓ Sammensetningen av kommunenes inntekter
- ✓ Tall for Rømskog
- ✓ Kort om skatteinntekter
- ✓ Detaljene i inntektssystemet
 - Innbyggertilskudd
 - Inntektsutjevning, utjevning av skatter
 - Utgiftsutjevning, nasjonale velferdsgoder
 - Ulike særordninger, herunder småkommunetilskuddet
 - Overgangsordning – INGAR
- ✓ Mulig omlegging av IS fra 2017

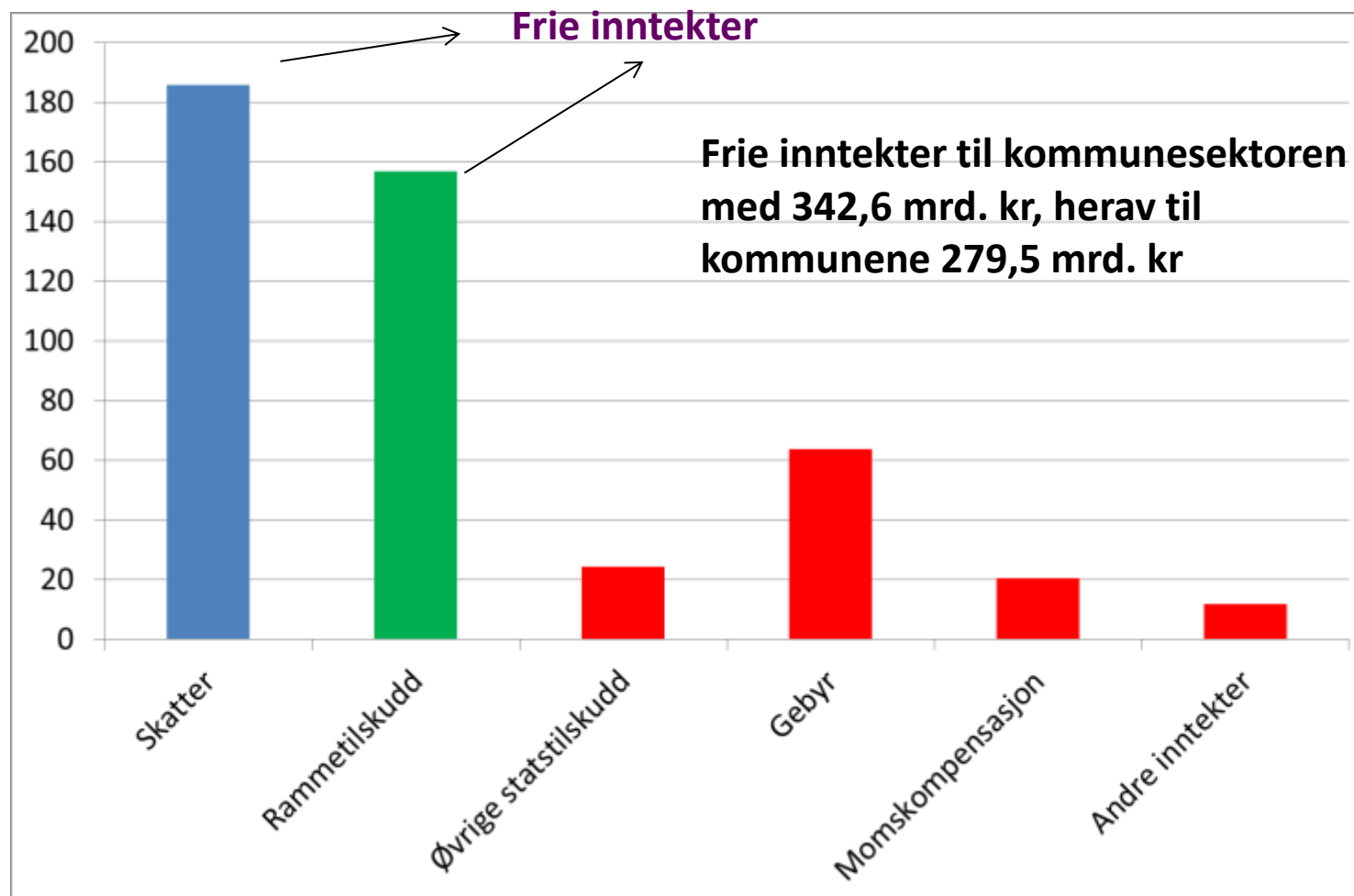
Kommunale inntekter – Hvor kommer de fra – hvem styrer

Kommunenes inntektsramme - styres av staten

- ✓ Ved behandlingen av stats- og nasjonalbudsjettet styrer staten ressurstildelingen til kommunene
 - KS/kommunesektoren har regelmessig møter med regjeringen om rammene, konsultasjonsordningen
- ✓ Rammene fastsettes hvert år og kun med ettårsperspektiv
 - kan være utfordrende i økonomiplanleggingen siden kommunene skal vedta en saldert økonomiplan for 4 år
- ✓ Mest direkte økonomisk statlig styring ved statlige overføringer over statsbudsjettet, men også via fastsettelsen av skattene

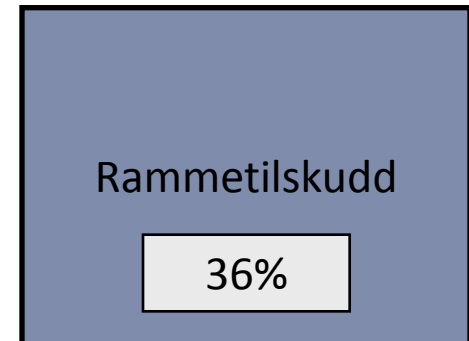
Inntekter innenfor det kommunaløkonomisk opplegget for 2016 (budsjettforslag), 462,7 mrd. kr

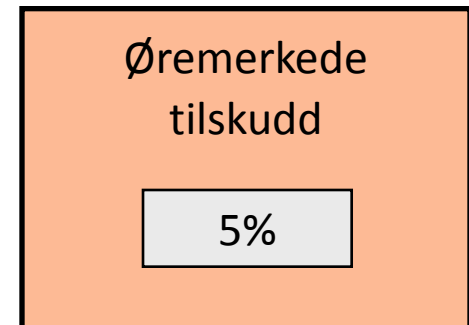
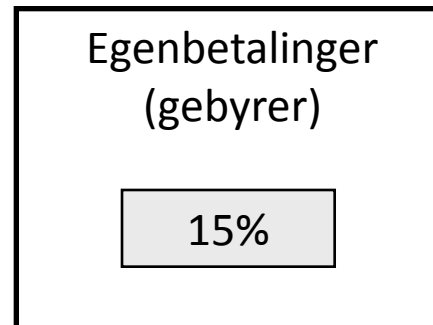
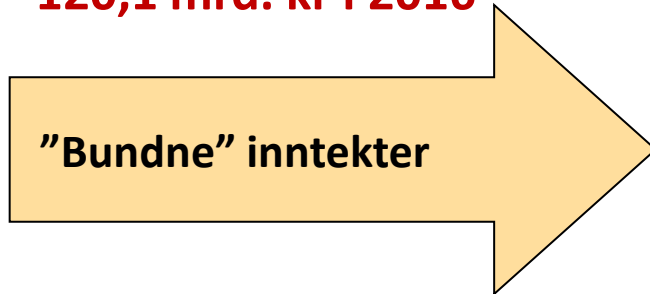
Inntekter i kommunesektoren er om lag 18 pst av BNP for fastlands-Norge

Finansiering av kommunesektoren

342,6 mrd. kr i 2016

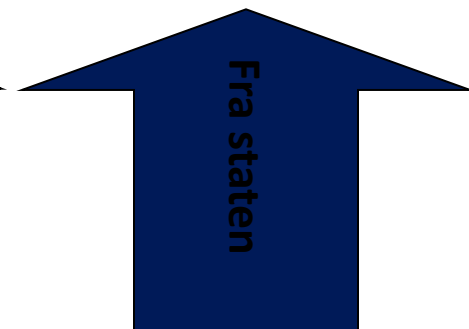
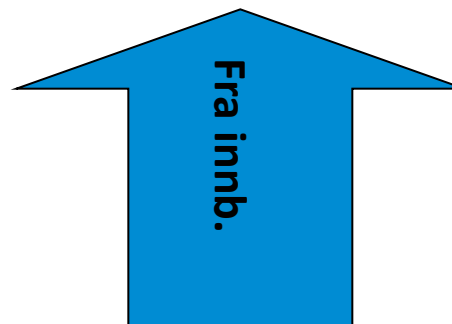

120,1 mrd. kr i 2016

I tillegg:

- Momskompensasjon (4%)

Anslag frie inntekter Rømskog 2016

Frie inntekter	1000 kr	1000 kr	
Skatt på formue og inntekt (anslag)	15 451		82, 8 pst av landsgj snitt
Netto inntektsutjevning (anslag)	2 160		94,4 pst inkl innt.utj
Rammetilsk ekskl inntektsutjevning	35 087		
<i>Delelementer fra IS:</i>			
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		15 346	
Utgiftsutjevning		12 207	
Småkommunetilskudd		5 475	
Saker særskilt fordeling		100	
Skjønn/tap IS		300	
Endringer Stortinget mm		240	
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)		1 419	
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	52 700		153,2 pst av landgj snitt

NB! Anslaget for nivå på korrigerte frie inntekter (det tas hensyn til kostnadsnøkkelen i IS) er på omlag 116 pst av landsgjennomsnittet). Siste kjente år 2014 med 111 pst.

Det tas hensyn til folketall per 1.1.2016 med 665 innbyggere (ENDELIG TALL 672)

Mer om inntektssystemet

Sitat fra Dagens Næringsliv 10.9.1999:

”KOMMUNAL RØRE: Ta en dose inntektsutjevning, litt distriktpolitikk, en stor dose utgiftsutjevning, et par overgangsordninger, pynt det hele med kompensasjon for alle som taper på rettferdighet, og vips så har vi overføringssystemet til kommunene.”

SITATET

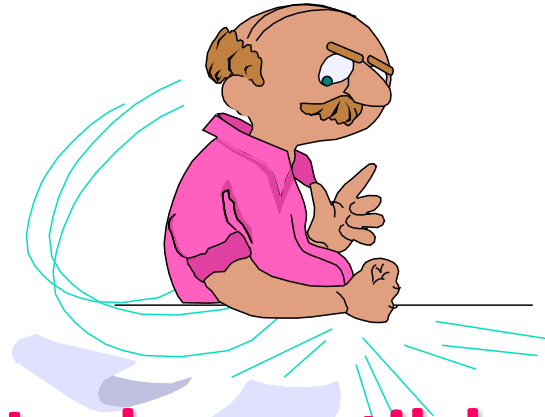
«Jeg har hørt at det skal finnes tre stykker i departementet som forstår inntektssystemet, men jeg har ikke møtt dem ennå».

Tromsøs ordfører Herman Kristoffersen til Nordlys

Målet for inntektssystemet

- Bidra til at kommuner/fylkeskommuner blir satt i stand til å yte et **likeverdig tjenestetilbud** til sine innbyggere
 - Utjevning av strukturelle kostnader og ulikheter i skatteinntekter
- Ivareta de **regionalpolitiske målsettinger** knyttet til bosetting og næringsliv
 - Jf. Nord-Norge-tilskuddet, småkommunetilskudd (regionaltilskuddet), tilskudd Namdalskommunene, distriktstilskudd Sør-Norge og deler av skjønnet
- **Tilfører kommunesektoren inntekter**
 - Viktig supplement til skatt
- **Inntektssystemets dualisme**
 - likeverdig tjenestetilbud - større utjevning
 - regionalpolitikken - større forskjeller

Elementene i inntektssystemet

Inntektsutjevning

Innbyggertilskudd

Utgiftsutjevning

Inklusive saker med særskilt fordeling

Regionalpolitiske elementer:

- Nord-Norge-tilskudd (inkl. tilskudd Namdalen)
- Distriktstilskudd Sør-Norge
- Småkommunetilskudd
- (Deler av skjønnet)

Vekstkommunetilskudd

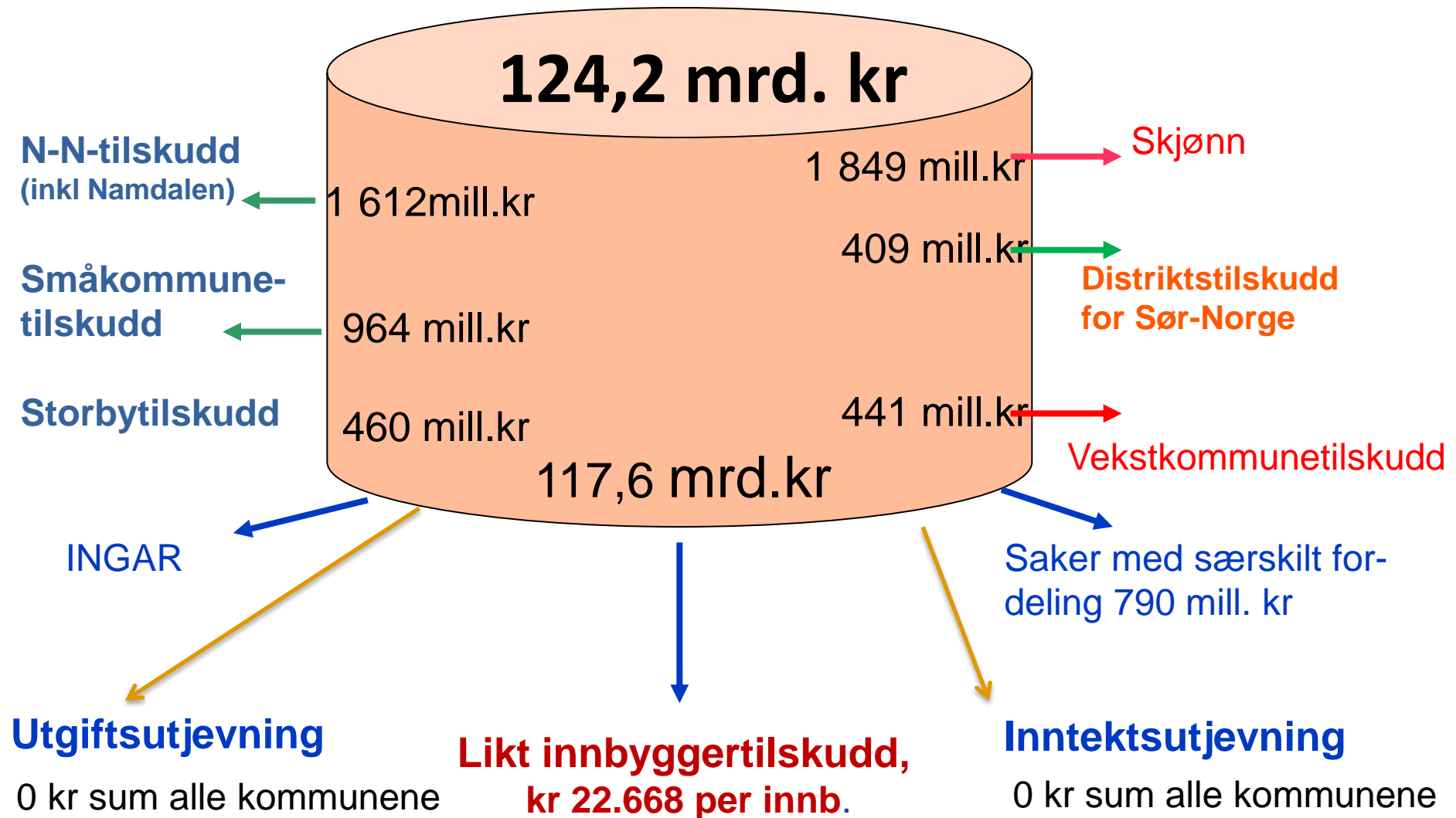
Inndelingstilskudd

Storbytilskudd
(4 kommuner)

Ny overgangsordninger - INGAR

Skjønnstilskudd

IS-systemet for kommunene 2016

Skatt på formue og inntekt (inkl. naturressursskatt)

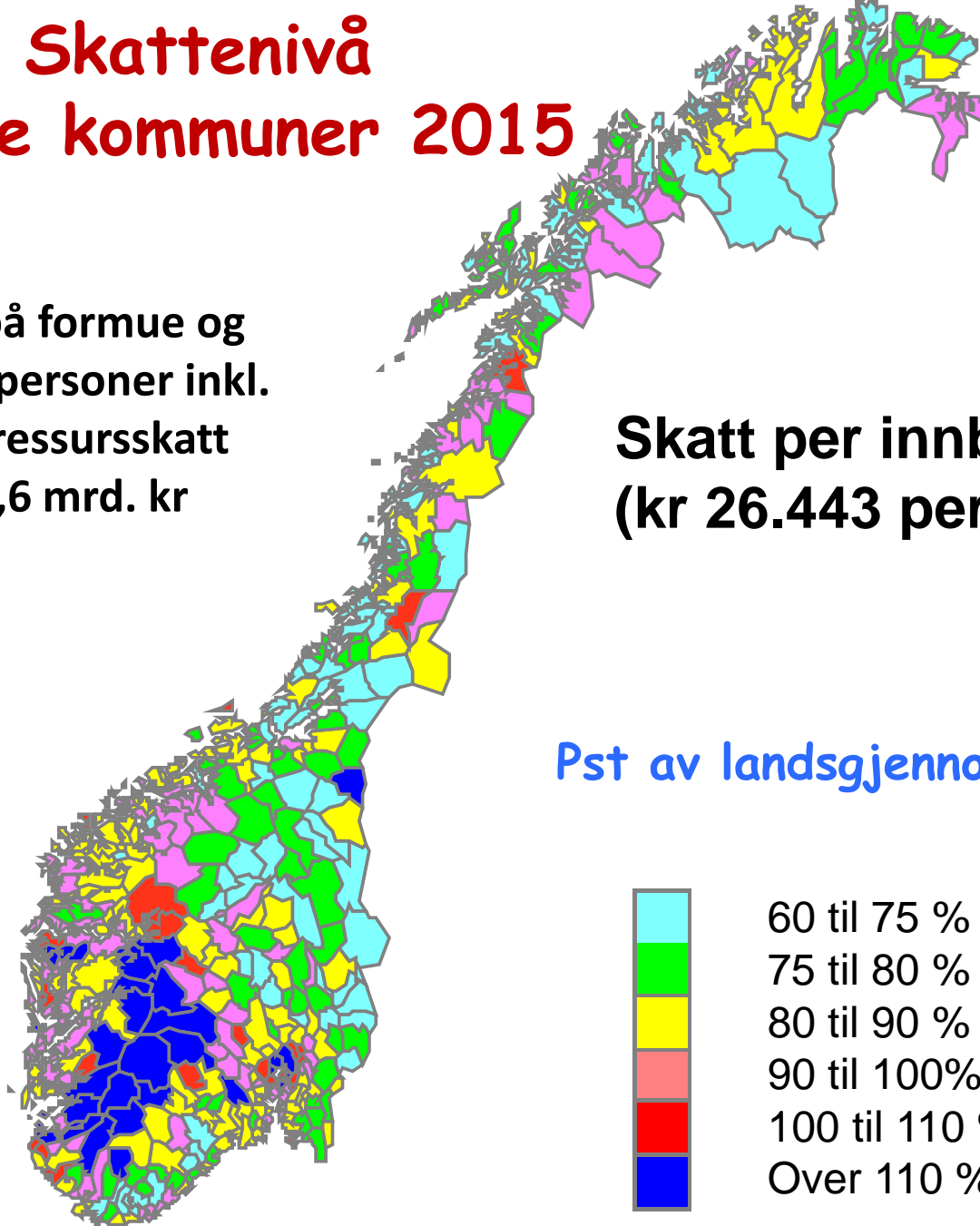
- ✓ Kommunenes skatteinntekter er anslått til 144,8 milliarder kroner i 2016. Dette utgjør om lag kroner 27 765 per innbygger.
- ✓ Stortinget fastsetter maksimalskattesats for kommunenes inntekts- og formueskatt
 - i 2016 satt til 0,7 pst i formuesskatt og 11,8 pst for inntektsskatt (+0,045 pst fra 2015)
- ✓ Skatteinntektene (per innbygger) varierer sterkt mellom kommunene (og fra år til år):
 - Laveste: nær 60 pst av landsgjennomsnitt (Kautokeino)
 - Høyeste: nær 300 pst av landsgjennomsnitt (Bykle)

 - Åmot: om lag 78-79 pst av landsgjennomsnitt

Skattenivå norske kommuner 2015

Skatt på formue og
inntekt personer inkl.
naturressursskatt
136,6 mrd. kr

Skatt per innbygger 2015
(kr 26.443 per innbygger)

Pst av landsgjennomsnitt Antall

60 til 75 %	82
75 til 80 %	67
80 til 90 %	139
90 til 100%	82
100 til 110 %	27
Over 110 %	33

Skatteinntekter og inntektsutjevning for Østfold januar-december 2015

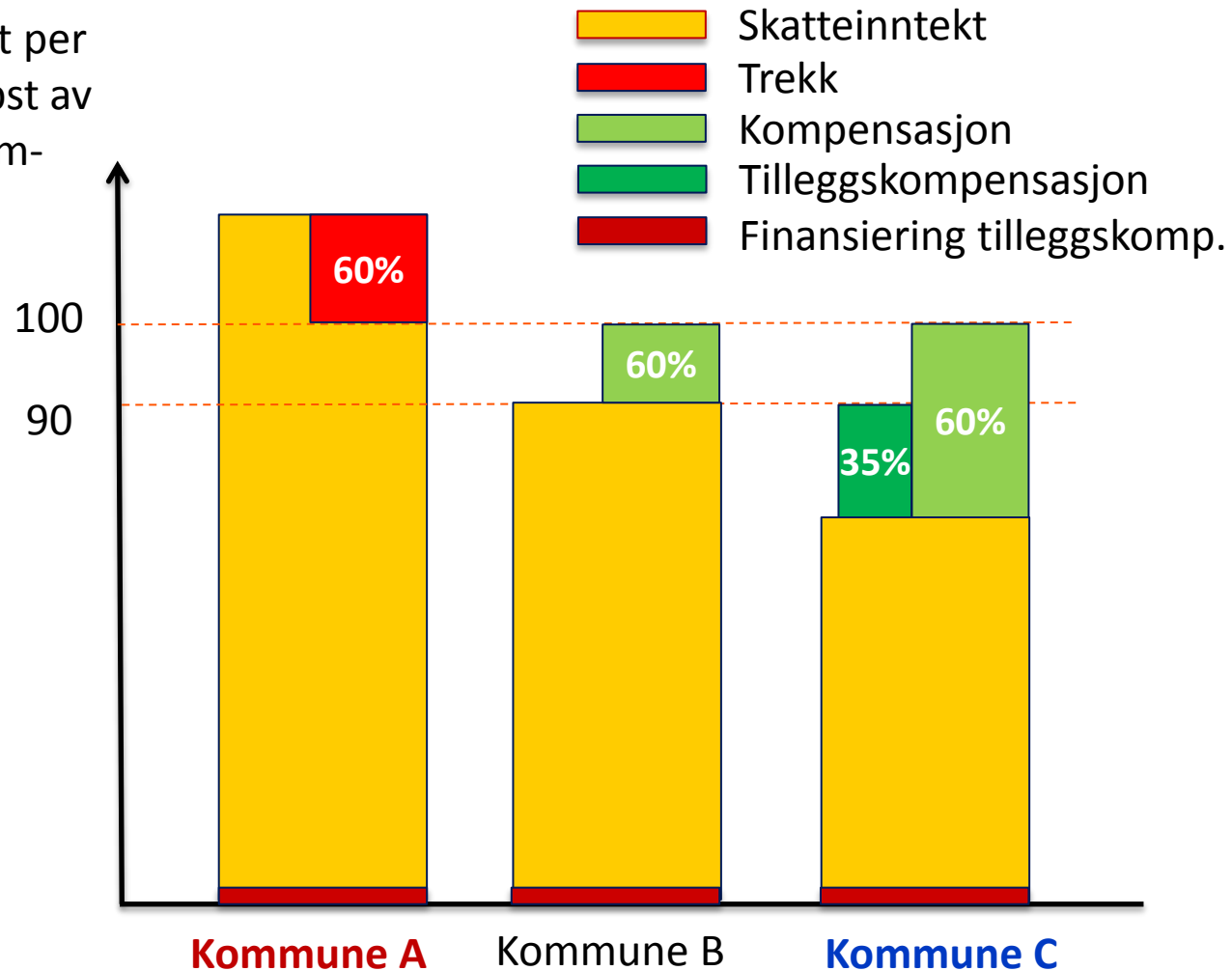
Figuren illustrer at mange kommuner i Østfold har et skattenivå etter utjevning på om lag 94 pst, «få» kommuner kommer bedre ut. Før utjevning (blå linje) gir større forskjeller.

Rømskog ligger under landsgjennomsnittet med 83,0 pst og etter utjevning 94,4 pst (per utgangen av september)

Inntektsutjevningen

(skatt på formue og inntekt inkl. naturressursskatt)

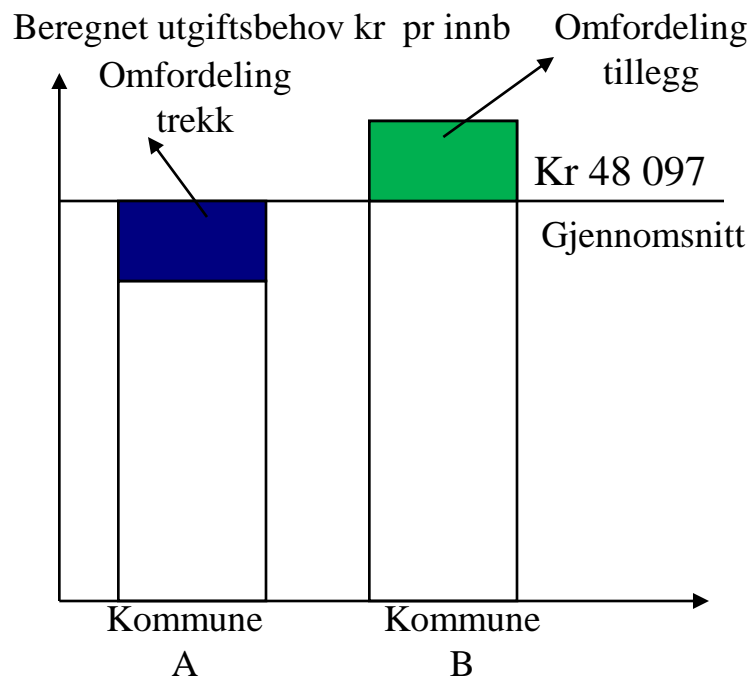
Skatteinntekt per innbygger i pst av landsgjennomsnittet

Mer om utgiftsutjevningen

- Kompenserer for ulike kostnads- og etterspørselsforhold (ufrivillige) for at kommunene skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud.
- Variasjoner for behovet for kommunale tjenester fanges i hovedsak opp gjennom
 - Alderskriterier
 - Sosioøkonomiske kriterier

Innbyggere per 1.7.2015

Normert utgiftsbehov i 2016:
kr 48 097,- per innbygger (249,6 mrd. kroner)

Utregningen for kommune A:

Kostnadsindeks 0,90

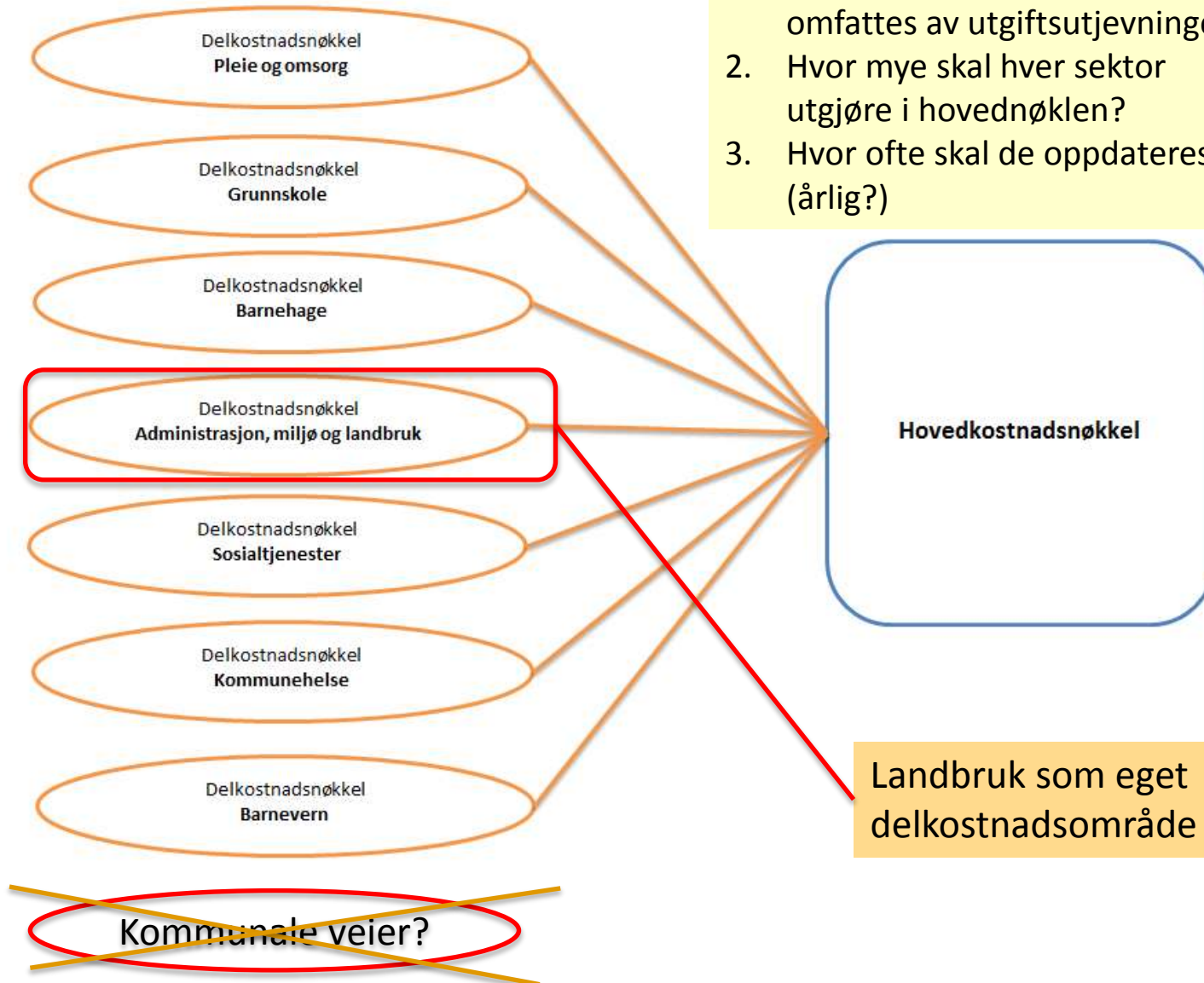
Trekk: $0,90 * \text{kr } 48\,097 - \text{kr } 46.494 = - \text{kr } 4\,810$

Utregning for kommune B:

Kostnadsindeks 1,10

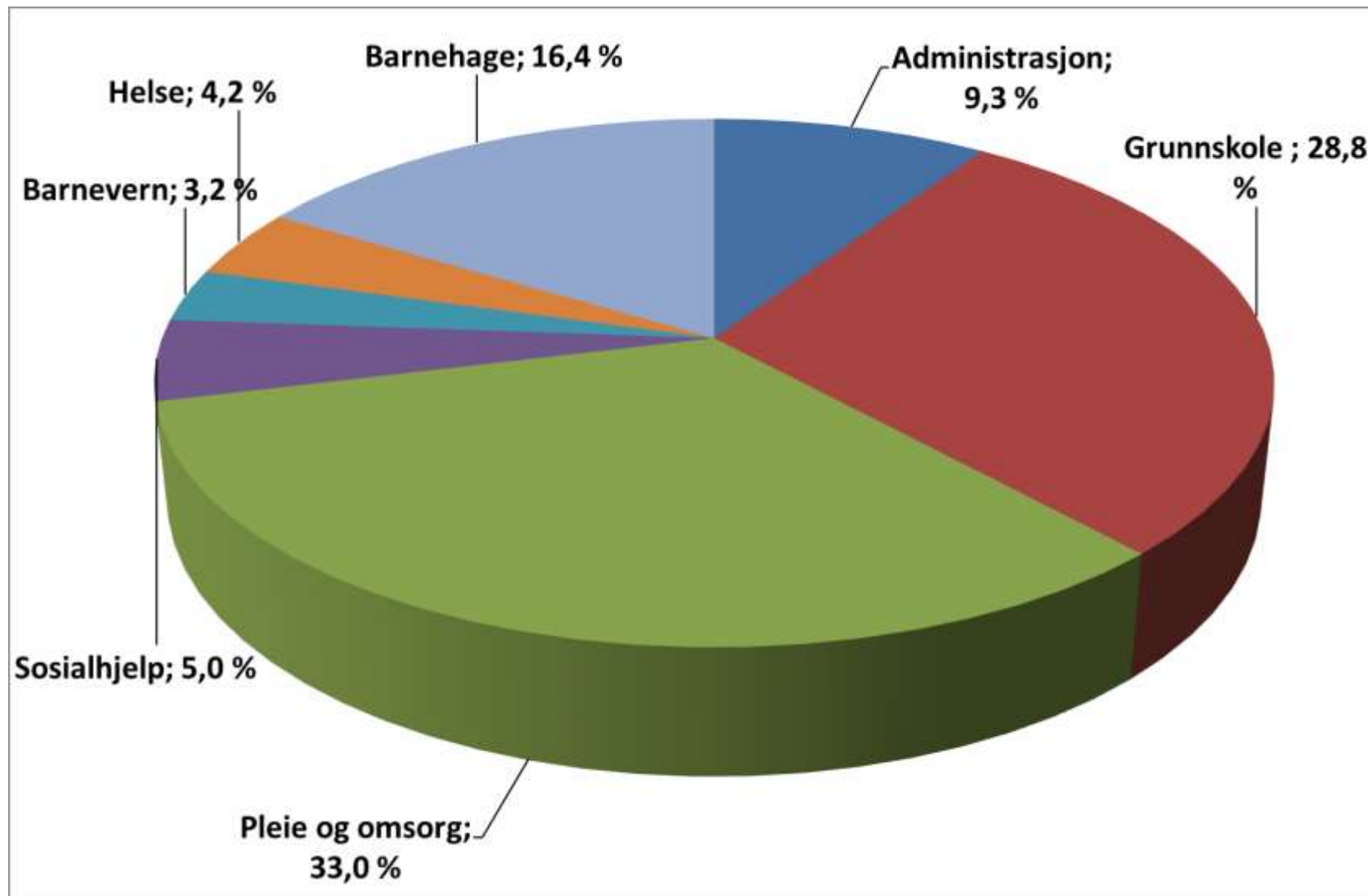
Tillegg: $1,10 * \text{kr } 48\,097 - \text{kr } 46.494 = \text{kr } 4\,810$

Kostnadsnøklene i inntektssystemet - hva kan endres?

1. Hvilke tjenesteområdene som omfattes av utgiftsutjevningen?
2. Hvor mye skal hver sektor utgjøre i hovednøklen?
3. Hvor ofte skal de oppdateres (årlig?)

Utgiftsandeler mellom sektorene 2016 knyttet til kostnadsnøkkelen

Samlet utgiftsnivå for disse sektorene er for 2016fastsatt til i alt 249,6 mrd. kroner

Mer om kostnadsnøkler i IS

- For hver sektor er det foretatt oppdaterte analyser med nye og bedre data
- KS har tidligere kritisert at arbeidet med nye nøkler i 2011 var en svært lukket prosess
- Det foreligger i 2016 i alt 7 sektornøkler med i alt **17** utvalgte kriterier pluss folketall i **8** ulike aldersgrupper
- Nytt forslag har vært på høring og legges frem i årets kommuneøkonomiproposisjon

Kostnadsnøkkel pleie og omsorg

Kriterium	Vekt
Innbyggere 0-66 år	0,1150
Innbyggere 67-79 år	0,1102
Innbyggere 80-89 år	0,1971
Innbyggere 90 år og over	0,1383
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,1497
Ikke-gifte 67 år og over	0,1323
Dødelighetskriteriet	0,1323
Sonekriteriet	0,0116
Nabokriteriet	0,0116
Basiskriteriet	0,0120
Sum	1,0000

Utslag revidert nøkkel – Rømskog

PLEIE OG OMSORG

	Vekter 2016		Kriterier 2016		Kriterier høring		Indeks 2016		Indeks høring		Endring	
			Landet	Kommunen	Landet	Kommunen	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj kr.pr.innb	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj kr.pr.innb	kr per innb	1000 kroner
			Antall	Antall	Antall	Antall						
Innb. 0-1 år	0,0033	0,0050	119 434	9	119 434	9	0,577634	-22	0,577634	-35	-13	-9
Innb. 2-5 år	0,0065	0,0106	252 867	28	252 867	28	0,848798	-16	0,848798	-27	-11	-8
Innb. 6-15 år	0,0173	0,0258	624 443	75	624 443	75	0,920676	-22	0,920676	-34	-13	-9
Innb. 16-22 år	0,0118	0,0193	463 560	55	463 560	55	0,909484	-17	0,909484	-29	-12	-8
Innb 23-66 år	0,0760	0,1237	2 994 310	372	2 994 310	372	0,952324	-58	0,952324	-99	-41	-28
Innb. 67-79 år	0,1103	0,1094	514 829	89	514 829	89	1,325151	570	1,325151	596	26	18
Innb. 80-89 år	0,1972	0,2013	176 493	41	176 493	41	1,780717	2 446	1,780717	2 633	187	127
Innb. 90 år	0,1382	0,1060	43 584	8	43 584	8	1,407024	894	1,407024	723	-171	-116
Ikke-gifte over 67 år	0,1323	0,1306	328 412	53	328 412	53	1,237073	498	1,237073	519	21	14
Dødlighet	0,1323	0,1306	31 327	3	31 327	3	0,734076	-559	0,734076	-582	-23	-16
Sone	0,0116	0,0111	20 423 994	1 656	20 423 994	1 656	0,621595	-70	0,621595	-70	-1	-0
Nabo	0,0116	0,0111	9 255 496	2 185	9 255 496	2 185	1,810015	149	1,810015	151	1	1
PU over 16 år	0,1396	0,0973	18 564	3	18 564	3	1,238763	529	1,238763	389	-140	-95
Basistillegg	0,0120	0,0183	428	1	428	1	17,909966	3 232	17,909966	5 176	1 944	1 316
Kostnadsindeks	1,0000	1,0000					1,475644	7 556	1,555507	9 310	1 754	1 188

(Tillegg/trekk kr pr innb.)

Endringene i delkostnadsnøkkelen skyldes:

Endringer i vektning av kriteriene i delkostnadsnøkkelen

1 269 **859**

Endring som følge av at pleie og omsorgs andel av utgiftene er økt fra 33,0 prosent til 34,8 prosent

486 **329**

Sum endring

1 754 **1 188**

Samlet kostnadsnøkkel 2016

Kriterium	Vekt
Innbyggere 0-1 år	0,0055
Innbyggere 2-5 år	0,1268
Innbyggere 6-15 år	0,2880
Innbyggere 16-22 år	0,0210
Innbyggere 23-66 år	0,0938
Innbyggere 67-79 år	0,0453
Innbyggere 80-89 år	0,0693
Innbyggere 90 år og over	0,0464
Landbrukskriteriet	0,0029
Sonekriteriet	0,0132
Nabokriteriet	0,0132
Basiskriteriet	0,0226
Innvandrere 6-15 år, ekskl. Skandinavia	0,0083
Norskfødte med innvandrere foreldre 6-15 år, ekskl. Skandinavia	0,0009

Kriterium	Vekt
Dødelighetskriteriet	0,0460
Barn 0-15 år med enslige forsørgere	0,0115
Lavinntektskriteriet	0,0062
Uføre 18-49 år	0,0046
Flyktninger u/ integreringstilskudd	0,0047
Opphopningsindeks	0,0139
Urbanitetskriteriet	0,0177
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,0461
Ikke-gifte 67 år og over	0,0437
Andel barn 1 år uten kontantstøtte	0,0296
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188
SUM	1,0000

Mer om basiskriteriet

- Et kriterium hvor alle kommuner teller likt, 1/428
- Årets verdi bestemmes da av vekten i kostnadsnøkkelen. For 2016 er den på **2,26 pst**
- Med et UB på 249 598 mill. kr i 2016 betyr da dette:

=249 598 * 0,0226 = 5 641 mill. kr dividert med 428 er lik:

kr 13.179.695

- Dvs. at dette beløpet tildeles alle uansett folketall - Utsira får det samme som Oslo

Rømskog

Kostnadsnøkler	Nivå landsgj snitt	Utslag i 1000 kr
Delkostnadsnøkler:		
Skole	1,2297	2.156
Administrasjon	3,0499	6.231
Pleie og omsorg	1,4759	5.118
Helsetjenester	1,9456	1.298
Sosiale tjenester	0,4919	-821
Barnevern	0,5150	-508
Barnehage	0,7145	-1.526
Samhandling		
		(-23)
Samlet kostnadsnøkkel	1,3662	11.925

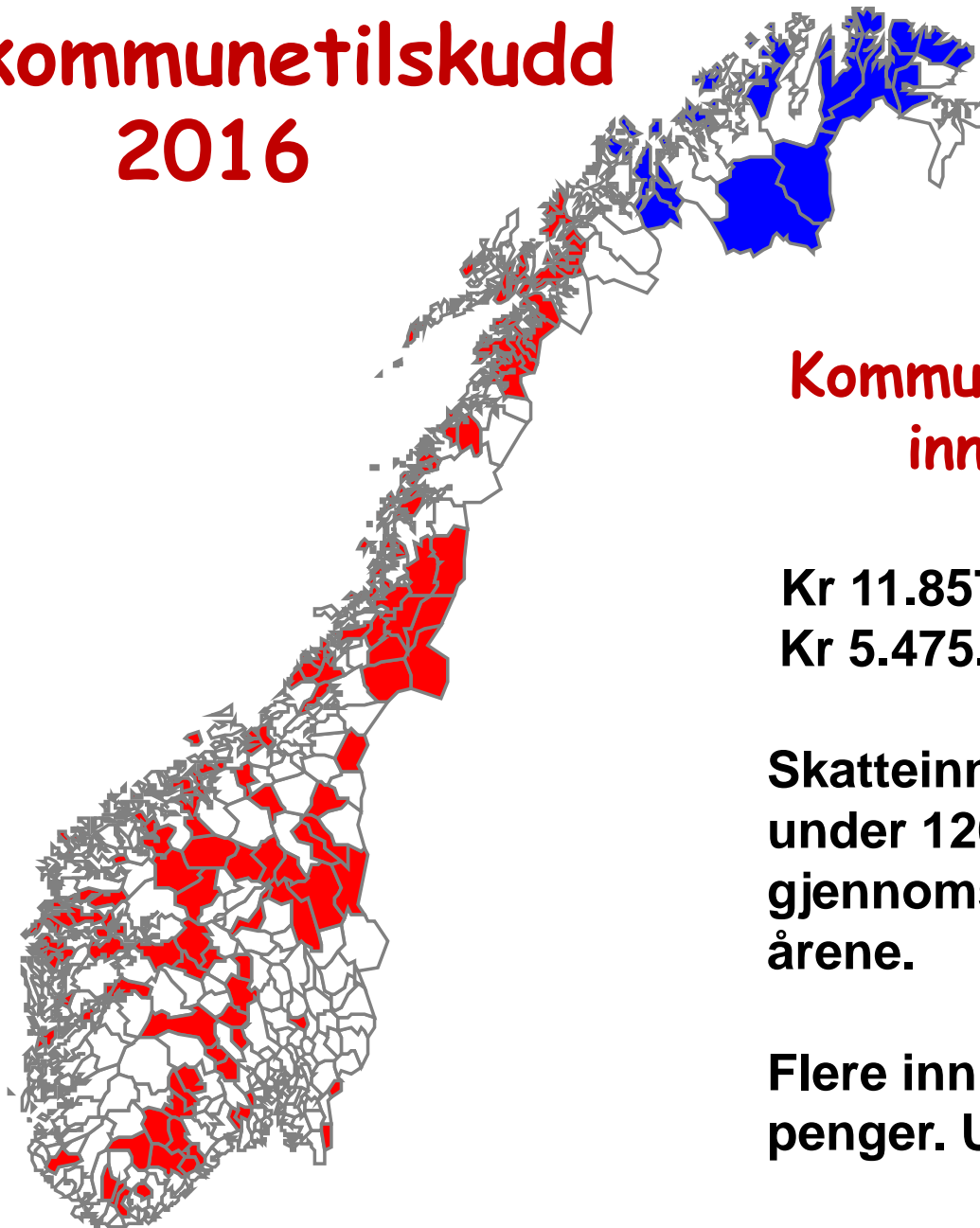
Regionalpolitikk i IS

Regionalpolitiske mål er viktig i det norske inntektssystemet

- Regionalpolitiske virkemidler som Nord-Norge-tilskuddet og Namdalstilskudd skal gi kommuner i disse deler av landet muligheter til å gi et bedre tjenestetilbud enn kommuner ellers i landet
 - Gi høy kommunal sysselsetting i områder med et konjunkturavhengig næringsliv
- **Småkommuner med folketall under 3.200 innbyggere får egen småkommunetilskudd**
- Distriktstilskudd Sør-Norge gis til kommuner med distriktsmessige utfordringer målt ved en **distriktsindeks**
 - Her teller: tilgjengelighet, demografi, arbeids-marked og inntekter
 - Det gis ikke til med skatter siste tre år (gj.snitt) over 120 pst, eller mottar Nord-Norge- eller Namdalstilskudd eller småkommunetilskudd

Småkommunetilskudd 2016

**Kommuner under 3.200
innbyggere gis:**

Kr 11.857.000 (18 kommuner)

Kr 5.475.000 (137 kommuner)

**Skatteinntektene må være
under 120 pst av lands-
gjennomsnittet de tre siste
årene.**

**Flere innbyggere gir ikke mer
penger. Uendret sats i 2016**

Overgangsordningen INGAR

- Inntektsgarantiordning – **INGAR** - skal sikre den enkelte kommune at dets vekst i inntekter fra inntektssystemet ikke skal avvike fra landsgjennomsnittet med mer enn kr 300,- per innbygger
- Høres enkelt ut, men ikke lett å forutse på forhånd. Beregnes hvert år i Grønt Hefte fra Kommunaldepartementet
- Hva ordningen koster finansieres av alle kommuner inklusive de som får penger fra den, i 2016 med kr 57 per innbygger
- Rømskog får i 2016 utbetalt fra ordningen 1,419 mill kr eller kr 2.096 per innbygger

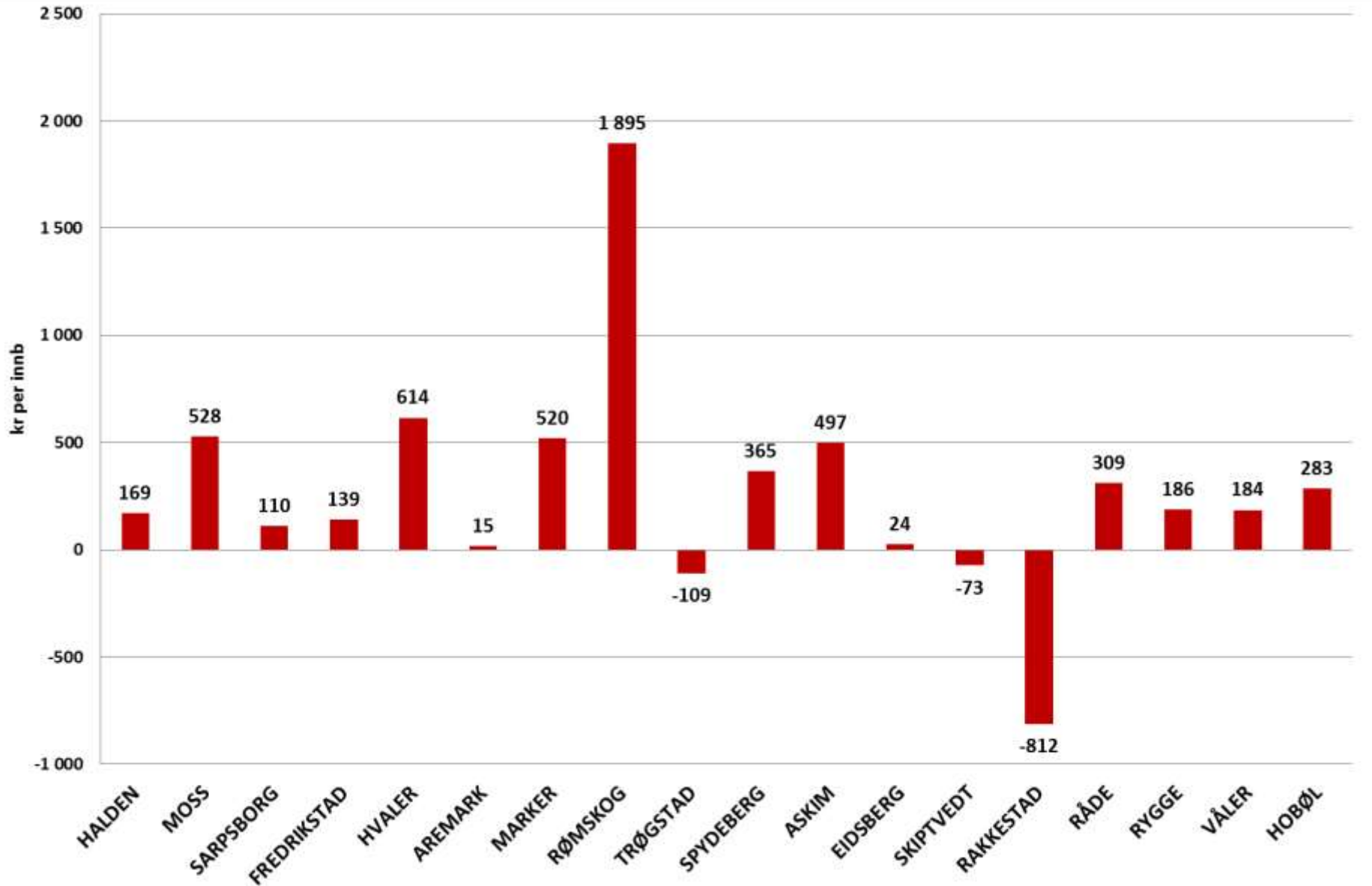
Inndelingstilskudd

- Kompensasjon til kommuner som slår seg sammen
 - Dekker bortfall av basistilskudd (fra utgiftsutjevningen) og nedgang i regionalpolitiske tilskudd
 - Her inngår småkommunetilskudd, Distriktstilskudd Sør-Norge og endringer knyttet til evt. økt arbeidsgiveravgift
- Beløpet blir reelt frosset i det året det og gis uavkortet i 15 år og deretter trappes ned med 1/5-del de neste årene (for Re fra 2018)
- Dagens metode for utregning av inndelingstilskudd fryses for å sikre forutsigbarhet i kommunereformen
 - Kan skje endringer i etterkant av reformen
- Disse 7 kommunene får i dag tilskuddet: Re, Vindafjord, Kristiansund, Aure, Inderøy, Bodø, Harstad

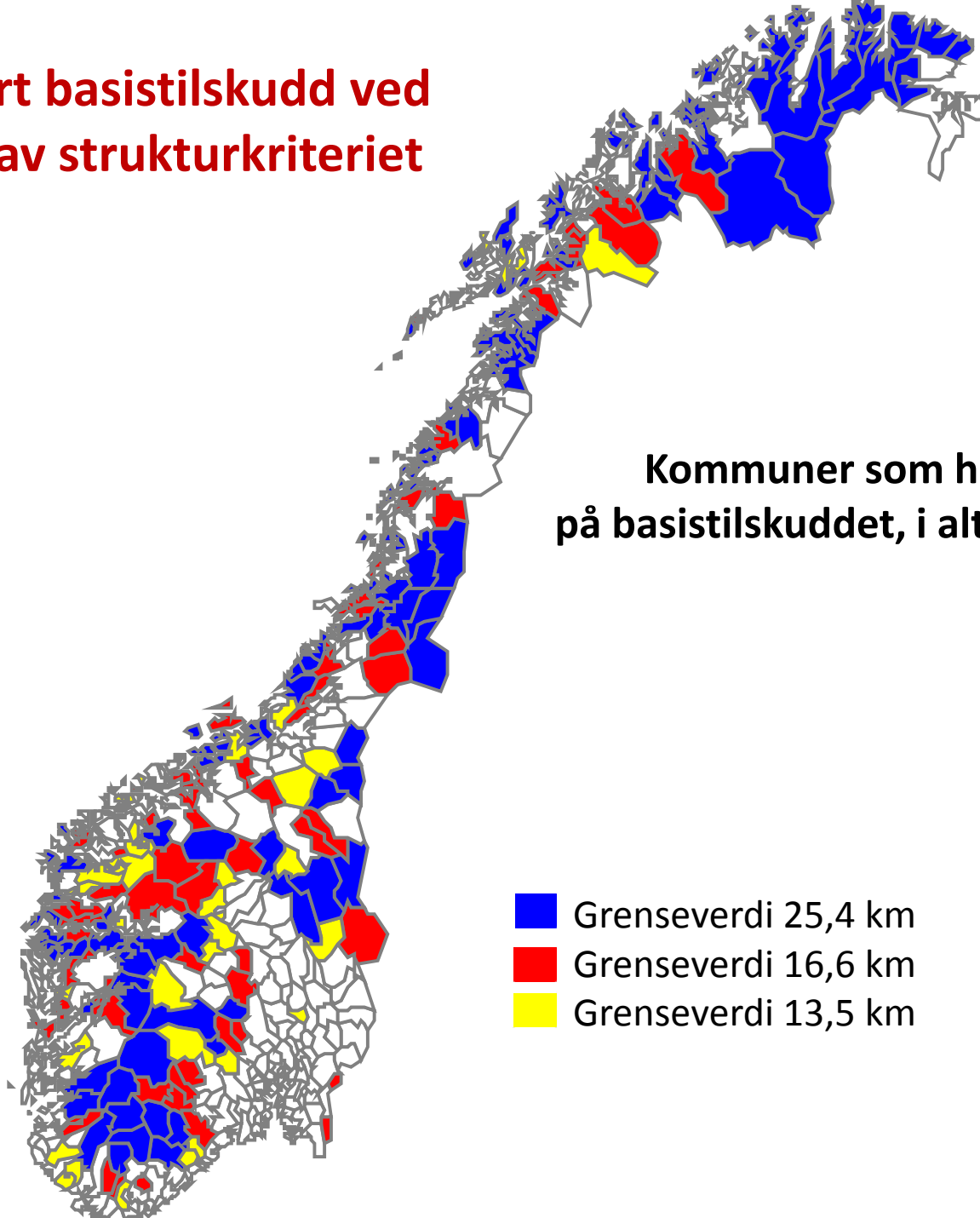
Hva ligger høringsnotatet fra staten:

- Oppdaterte delkostnadsnøkler – basert på nye analyser
- Gradering av basistilskuddet – ikke lenger full kompensasjon for **frivillige** smådriftsulemper
- Ny retning for regionalpolitiske tilskudd – knyttes sterkere opp til distriktpolitiske utfordringer
 - Mer vekt på tilskudd per innbygger enn per kommune
- *Et inntektssystem som er mer nøytralt ved kommunesammenslutninger*

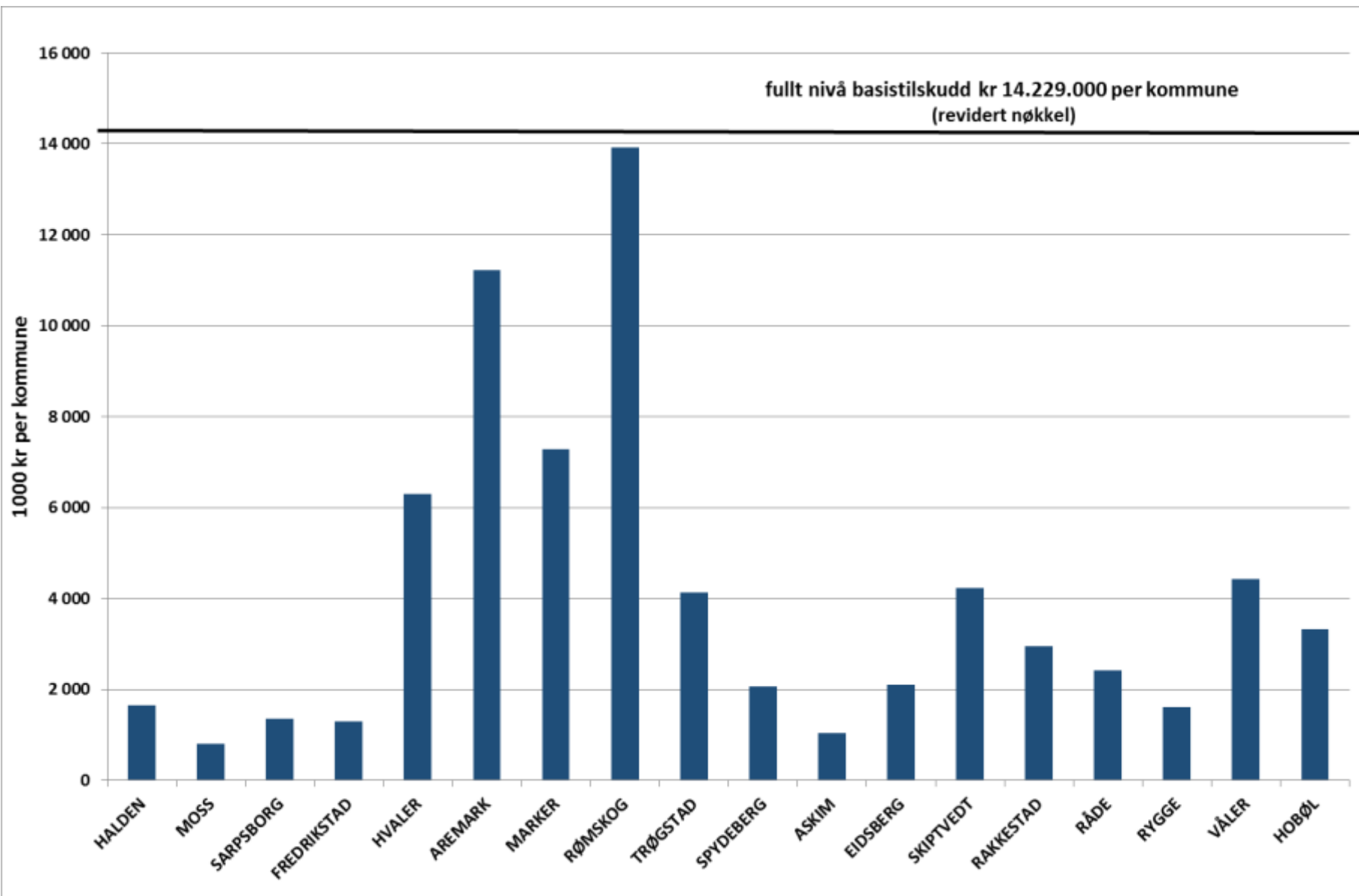
Østfold – utslag kr per innbygger av revidert kostnadsnøkkel (utenom strukturkriteriet)

Gradert basistilskudd ved bruk av strukturkriteriet

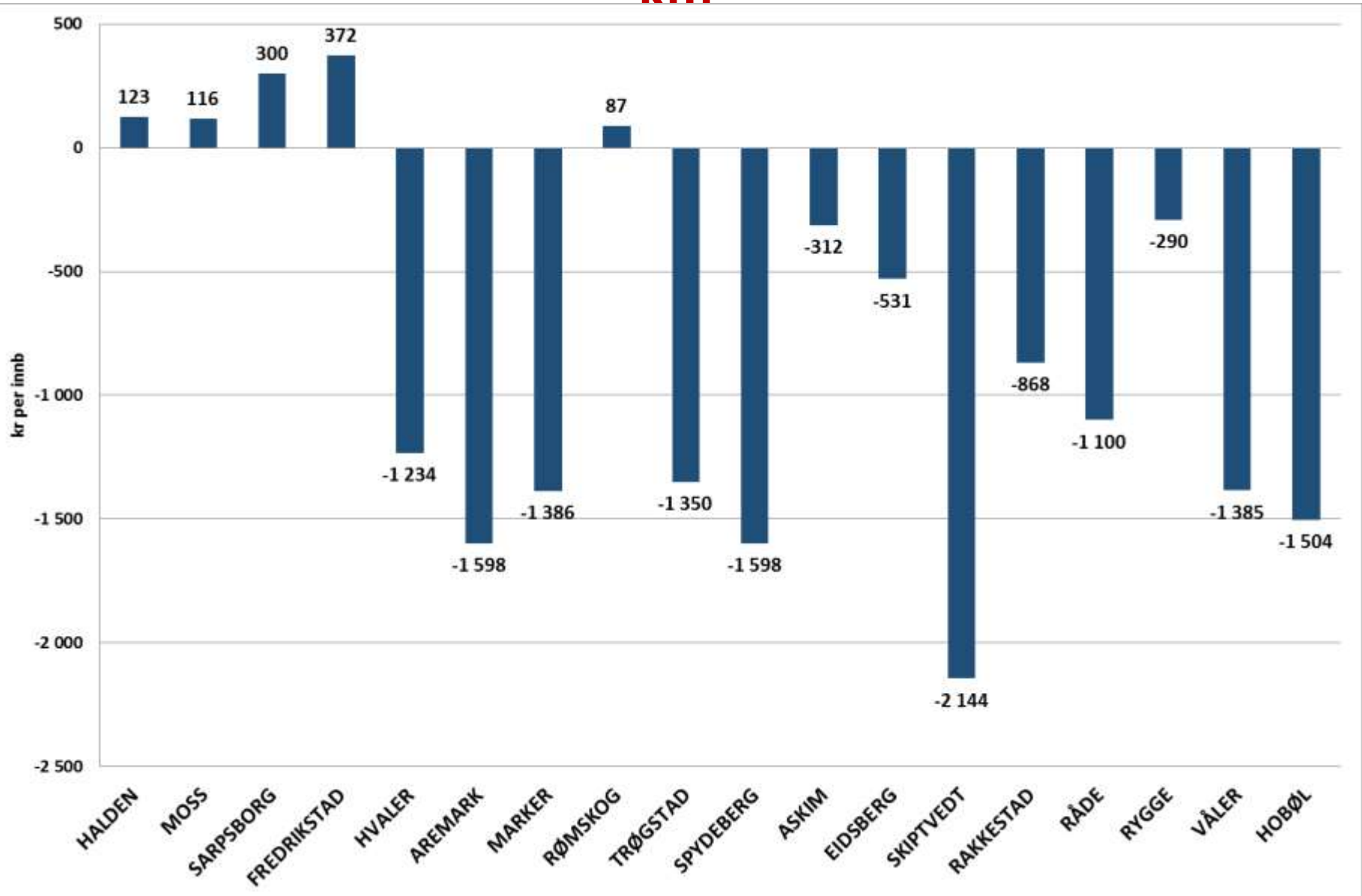
Østfold - nytt basistilskudd ved bruk av strukturkriterium grenseverdi 25,4 km, 1000 kr per kommune

Østfold - netto omfordeling ved bruk av strukturkriteriet

Kommune	Gjennomsnittlig reiseavstand for å nå 5000 innb. <i>km</i>	Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet Grenseverdi lik 25,4 km		Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet Grenseverdi lik 16,5 km		Netto omfordeling av basis ved strukturkriteriet Grenseverdi lik 13,3 km	
		1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb
0101 Halden	2,9	3 724	123	314	10	-1 000	-33
0104 Moss	1,4	3 680	116	-390	-12	-2 107	-66
0105 Sarpsborg	2,4	16 270	300	9 324	172	6 391	118
0106 Fredrikstad	2,3	29 109	372	18 742	240	14 272	183
0111 Hvaler	11,2	-5 526	-1 234	-2 766	-617	-719	-161
0118 Aremark	20,0	-2 246	-1 598	557	396	468	333
0119 Marker	13,0	-5 009	-1 386	-1 596	-442	870	241
0121 Rømskog	24,9	59	87	266	396	224	333
0122 Trøgstad	7,4	-7 219	-1 350	-5 746	-1 075	-4 553	-852
0123 Spydeberg	3,7	-9 098	-1 598	-8 788	-1 544	-8 383	-1 473
0124 Askim	1,9	-4 840	-312	-6 472	-417	-7 068	-456
0125 Eidsberg	3,7	-6 024	-531	-6 499	-572	-6 441	-567
0127 Skiptvet	7,5	-8 000	-2 144	-6 251	-1 676	-4 924	-1 320
0128 Rakkestad	5,3	-6 958	-868	-6 499	-810	-5 912	-737
0135 Råde	4,3	-7 928	-1 100	-7 640	-1 060	-7 198	-999
0136 Rygge	2,9	-4 424	-290	-5 715	-375	-6 085	-399
0137 Våler	7,9	-7 065	-1 385	-5 403	-1 059	-4 089	-802
0138 Hobøl	5,9	-8 035	-1 504	-7 001	-1 310	-6 110	-1 143

Østfold – netto utslag av strukturkriteriet ved 25,4 km

Østfold - utslag ny kostnadsnøkkel og bruk av strukturkriteriet grenseverdi 25,4 km

Knr.	Kommune	Utslag ny kostnadsnøkkel		Revidert kostnadsnøkkel Bruk av strukturkriterium ved beregning av basis (grense full basis 25,4 km)		Samlet utslag ny nøkkel og strukturkriterium	
		1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb	1000 kr	kr per innb
0101	HALDEN	5 136	169	3 724	123	8 860	292
0104	MOSS	16 906	528	3 680	116	20 586	644
0105	SARPSBORG	6 013	110	16 270	300	22 283	411
0106	FREDRIKSTAD	10 900	139	29 109	372	40 009	511
0111	HVALER	2 755	614	-5 526	-1 234	-2 772	-619
0118	AREMARK	21	15	-2 246	-1 598	-2 225	-1 583
0119	MARKER	1 877	520	-5 009	-1 386	-3 132	-867
0121	RØMSKOG	1 283	1 895	59	87	1 342	1 982
0122	TRØGSTAD	-582	-109	-7 219	-1 350	-7 801	-1 460
0123	SPYDEBERG	2 089	365	-9 098	-1 598	-7 009	-1 233
0124	ASKIM	7 746	497	-4 840	-312	2 907	185
0125	EIDSBERG	271	24	-6 024	-531	-5 752	-507
0127	SKIPTVEDT	-274	-73	-8 000	-2 144	-8 274	-2 218
0128	RAKKESTAD	-6 517	-812	-6 958	-868	-13 475	-1 680
0135	RÅDE	2 257	309	-7 928	-1 100	-5 671	-791
0136	RYGGE	2 848	186	-4 424	-290	-1 576	-104
0137	VÅLER	948	184	-7 065	-1 385	-6 118	-1 201
0138	HOBØL	1 516	283	-8 035	-1 504	-6 519	-1 220

Forslag endringer i regionalpolitiske tilskudd

- Småkommunetilskudd, Nord-Norge og Namdalen tilskudd og distriktstilskudd Sør-Norge foreslås samlet i to nye tilskudd:
 - **Nord-Norge og Namdalen** tilskuddet videreføres og slås sammen med småkommunetilskuddet for disse kommunene til et nytt Nord-Norge/Namdalen-tilskudd
 - Distriktstilskudd **Sør-Norge** og småkommunetilskuddet slås sammen
 - Småkommunetilskuddet videreføres som et eget småkommune-tillegg innenfor de to tilskuddene; Nord-Norgetilskuddet og Sør-Norgetilskuddet
 - Satsene på småkommunetillegget vil differensieres i forhold til kommunenes verdi på distriktsindeks (indeks for graden av distriktsutfordringer), slik at tilskuddet graderes på samme måte som satsene innenfor dagens Distriktstilskudd Sør-Norge
 - Det blir gjort justeringer i tilskuddene slik at **mer enn i dag fordeles per innbygger**

Mulig utslag for Rømskog småkommunetilskudd

- ✓ Hvis man tar i bruk distriktsindeksen har denne en verdi på 57 for Rømskog, med andre ord høyere enn øvre grense som i dag benyttes ved beregning av det sør-norske distriktstilskuddet med 47
- ✓ Benyttes denne grensen mister Rømskog hele sitt småkommunetilskudd

Tilleggsfoiler

Endringer i ny kostnadsnøkkel

RØMSKOG kommune

Kostnadsindeksene i høringsforslaget sammenlignet med 2016

Sektorer	2016	Høringsdok	Endring i pst
	Kostnadsindeks	Kostnadsindeks	
Barnehage	0,71451	0,75786	6,1 %
Administrasjon	3,04630	2,98051	-2,2 %
Skole	1,22942	1,25024	1,7 %
Pleie- og omsorg	1,47564	1,55551	5,4 %
Helse	1,94409	2,26607	16,6 %
Barnevern	0,51533	0,44418	-13,8 %
Sosialhjelp	0,49190	0,65225	32,6 %
Ny kostnadsnøkkel	1,36623	1,40563	2,9 %

Dette gir om lag kr 1 895 mer per innbygger

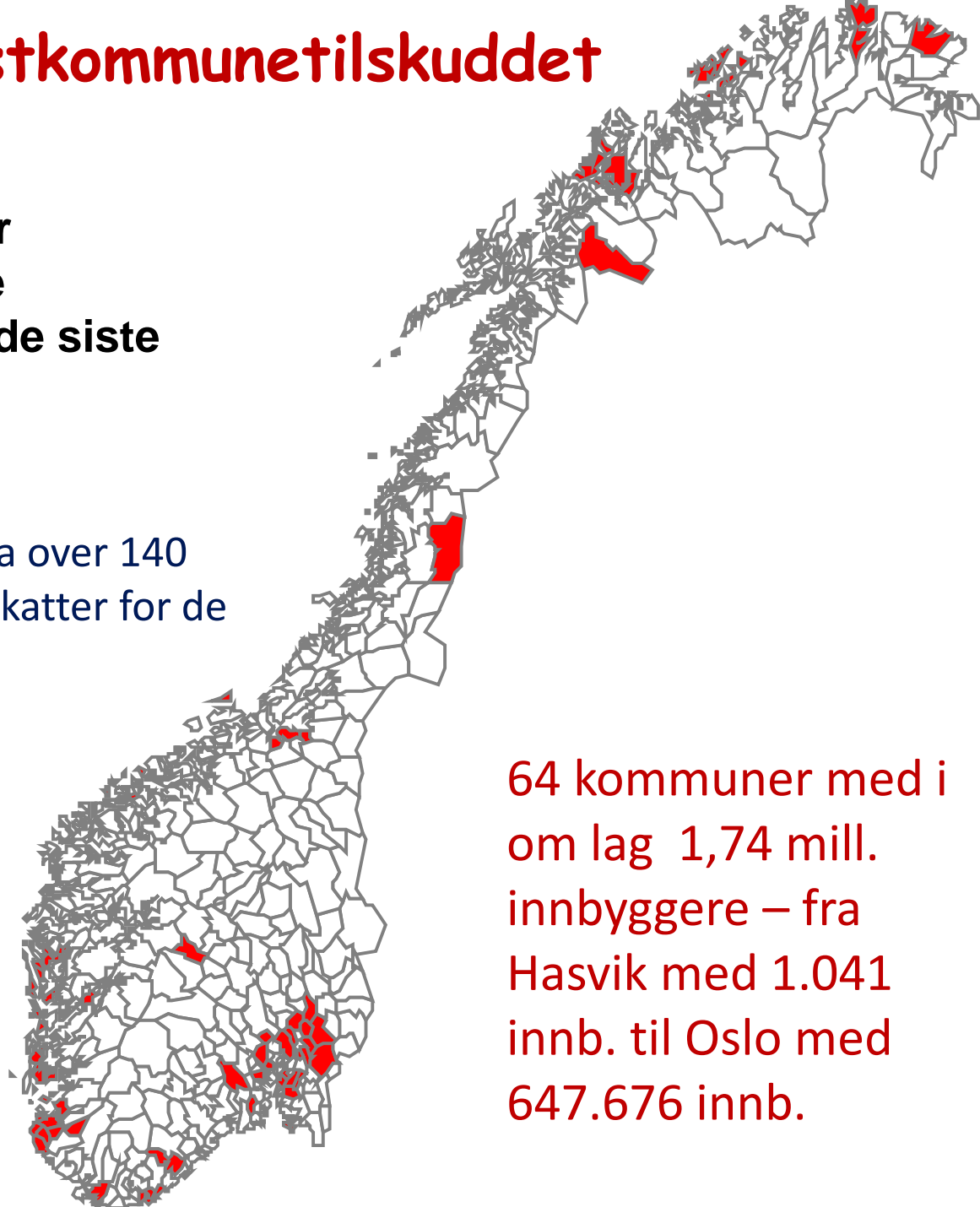
Utslag detaljer Rømskog

	2016						Høring - ny kostnadsnøkkel						ENDRING	
	HELE LANDET		RØMSKOG				HELE LANDET		RØMSKOG					
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj kr per innb	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj kr per innb	Kroner per innb.	1000 kroner
Innbyggere 0-1 år	0,0055	119 434	9	0,577634	-0,23 %	-112	0,0056	119 434	9	0,577634	-0,24 %	-114	-2	-1
Innbyggere 2-5 år	0,1268	252 867	28	0,848798	-1,92 %	-922	0,1445	252 867	28	0,848798	-2,18 %	-1 051	-129	-87
Innbyggere 6-15 år	0,2880	624 443	75	0,920676	-2,28 %	-1 099	0,2659	624 443	75	0,920676	-2,11 %	-1 014	84	57
Innbyggere 16-22 år	0,0210	463 560	55	0,909484	-0,19 %	-91	0,0233	463 560	55	0,909484	-0,21 %	-101	-10	-7
Innbyggere 23-66 år	0,0938	2 994 310	372	0,952324	-0,45 %	-215	0,1101	2 994 310	372	0,952324	-0,52 %	-252	-37	-25
Innbyggere 67-79 år	0,0453	514 829	89	1,325151	1,47 %	708	0,0549	514 829	89	1,325151	1,79 %	859	150	102
Innbyggere 80-89 år	0,0693	176 493	41	1,780717	5,41 %	2 602	0,0762	176 493	41	1,780717	5,95 %	2 861	259	175
Innbyggere 90 år og over	0,0464	43 584	8	1,407024	1,89 %	908	0,0384	43 584	8	1,407024	1,56 %	752	-157	-106
Basiskriteriet	0,0226	428	1	17,909966	38,22 %	18 381	0,0244	428	1	17,909966	41,26 %	19 845	1 464	991
Sone	0,0132	20 423 994	1 656	0,621595	-0,50 %	-240	0,0101	20 423 994	1 656	0,621595	-0,38 %	-184	56	38
Nabo	0,0132	9 255 496	2 185	1,810015	1,07 %	514	0,0101	9 255 496	2 185	1,810015	0,82 %	393	-121	-82
Landbrukskriteriet	0,0029	1,0000	0,0004	3,211662	0,64 %	308	0,0022	1,00000	0,0004	2,993244	0,44 %	211	-98	-66
Innvandr 6-15 år, ekskl Skandinavia	0,0083	43 501	2	0,352427	-0,54 %	-259	0,0071	43 501	2	0,352427	-0,46 %	-221	37	25
Norskfødte med innvandrereforeldre 6-15 år, ekskl Skandinavia	0,0009	43 136	0	-	-0,09 %	-43	0,0000	43 136	0	-	0,00 %	-	43	29
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0047	137 550	2	0,083593	-0,43 %	-207	0,0076	137 550	2	0,083593	-0,70 %	-335	-128	-87
Dødlighetskriteriet	0,0460	31 327	3	0,734076	-1,22 %	-588	0,0455	31 327	3	0,734076	-1,21 %	-582	6	4
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,0115	130 341	2	0,117622	-1,01 %	-488	0,0159	130 341	2	0,117622	-1,40 %	-675	-187	-126
Lavinntekt	0,0062	240 864	13	0,413723	-0,36 %	-175	0,0099	240 864	13	0,413723	-0,58 %	-279	-104	-71
Uføre 18-49 år	0,0046	87 649	15	1,311846	0,14 %	69	0,0058	87 649	15	1,311846	0,18 %	87	18	12
Opphopningsindeks	0,0139	208	0	0,159236	-1,17 %	-562	0,0086	208	0	0,159236	-0,72 %	-348	214	145
Urbanitetskriteriet	0,0177	44 631 326	2 471	0,424367	-1,02 %	-490							490	332
Aleneboende 30 - 66 år							0,0174	482 014	45	0,715635	-0,49 %	-238	-238	-161
Psykisk utviklingshemmede 16 år og over	0,0461	18 564	3	1,238763	1,10 %	529	0,0339	18 564	3	1,238763	0,81 %	389	-140	-95
Ikke-gifte over 67 år	0,0437	328 412	53	1,237073	1,04 %	498	0,0455	328 412	53	1,237073	1,08 %	519	21	14
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0296	39 202	1	0,277660	-2,14 %	-1 028	0,0177	39 202	1	0,277660	-1,28 %	-615	413	280
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	1 241 076	93	0,574411	-0,80 %	-385	0,0194	1 241 076	93	0,574411	-0,83 %	-397	-12	-8
Kostnadsindeks	1,000			1,366229	36,62 %	17 614	1,000			1,405628	40,56 %	19 509	1 895	1 283

Omlegging av vekstkommunetilskuddet

Det gis i 2016 kr 56 485 per innbygger utover den gitte vektgrensen på 1,5 per år de siste tre årene i gjennomsnitt (endret fra 1,6 pst i 2015)

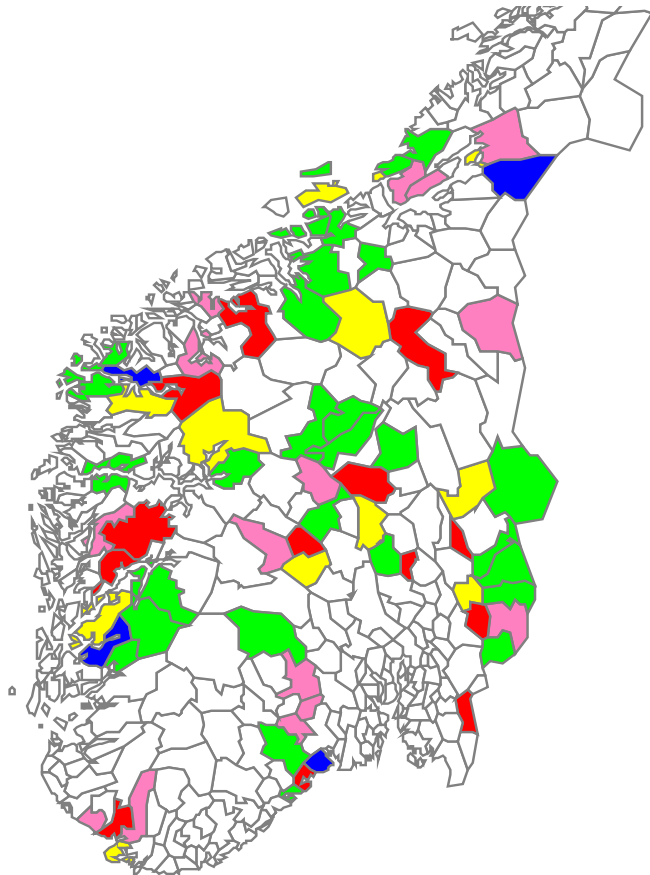
I tillegg må kommunene ikke ha over 140 pst i av landsgjennomsnittet i skatter for de tre siste årene

64 kommuner med i om lag 1,74 mill. innbyggere – fra Hasvik med 1.041 innb. til Oslo med 647.676 innb.

Kommuner med distriktspolitisk tilskudd Sør-Norge 2016

Distriktstilskudd Sør-Norge til kommuner med over 3.200 innbyggere og som har distriktindeks mellom 0 -46

77 kommuner får distriktstilskudd Sør-Norge, i alt tildeles det nær 408 mill. kr.

Tilskuddet gis både per innb. og per kommune

Folketall pr 1.1.2015

Ny ordning	1000 kr per kommune	kr per innb
Indeks 0-35	3 487	693
Indeks 36-38	2 366	556
Indeks 39-41	1 777	416
Indeks 42-44	1 185	279
Indeks 45-46	593	140

Hva er distriktsindeks?

- *Distriktsindeksen er et uttrykk for graden av distriktsutfordringer i en kommune (eller BA-region) og skal samtidig gjenspeile målsettinger i distrikts- og regionalpolitikken*
- *Sentralt i distriktsindeksen er indikatorer som indikerer forutsetning for utvikling og indikatorer som indikerer faktisk utvikling*
- *Distriktsindeksen brukes for å sammenlikne kommuner og regioner med hverandre. Indeksen nyttes i ulike sammenhenger, blant annet i forbindelse med fordelingen av distriktstilskuddet i Sør-Norge, og som verktøy i avgrensning av distriktspolitisk virkeområde*
- *Les mer i egen rapport fra Telemarksforskning til KMD*

Indikatorer, emnegrupper og vektorer i Distriktsindeks

Gruppe	Indikator	Vekting	
		Indikator	Gruppe
Geografi	Sentralitet (NIBR11)	20	40
	Befolkningstetthet	10	
	Reisetid	10	
Demografi	Befolkningsvekst siste ti år (%)	20	30
	Andel av befolkningen, 67 år og over	5	
	Andel kvinner i aldersgruppen 20–39 år	5	
Arbeidsmarked	Andel yrkesaktive (bosted) i aldersgruppen 20–64 år	10	20
	Vekst i sysselsettingen siste ti år	10	
Levekår	Inntekt per skatteyter, 17 år og over	10	10
Sum vektorer		100	100

Distriktsindeks – IS2016

7.4 Distriktsindeksen 2014 per kommune sortert fylkesvis

Distriktsindeksen 2014 inkl. trunkerte og vektete enkeltindikatorer

Kommunenavn	Geografi			Demografi			Arbeidsmarked		Leve- kår	Distrikts- indeks 2014
	NIBR 11	Reisetid til Oslo	Befolknings- tetthet	Befolknings- vekst	Kvinne- andel	Eldre- andel	Sysselsettings- vekst	Andel yrkesaktive	Inntekt	
0423 Grue	10	8	0	1	0	0	0	0	0	19,7
0425 Åsnes	12	7	0	3	0	0	2	0	0	24,9
0426 Våler	12	7	0	4	0	0	1	0	0	24,3
0427 Elverum	12	8	1	14	5	3	8	3	4	57,1
0428 Trysil	4	6	0	3	1	0	1	0	0	14,5
0429 Åmot	12	7	0	7	3	2	4	1	3	39,1
0430 Stor-Elvdal	0	5	0	3	1	0	2	0	0	11,2

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S
	Grunnlagsdata										Data som brukes direkte			Utrekninger					
Kommunenavn	B04	B14	Y13	Eldre67	Kvinner20-3	Folk20-6	S03	S13	Totalarea	Bruttoinntekt2012	ReisetidOslo	NIBR	beftefttotal	befvekst10	Kvinneandel	Eldreandel	Syssvekst1	Yrkesaktiveandel	
0101Halden	27464	30132	13726	4744	3623	17399	12017	12631	642,23	339700	78,91777345	5	46,9	0,10	0,120237621	0,157440595	0,051094283	0,788895914	

Den «nye» indeksen – IS2017

7.4 Distriktsindeksen 2015 per kommune sortert fylkesvis

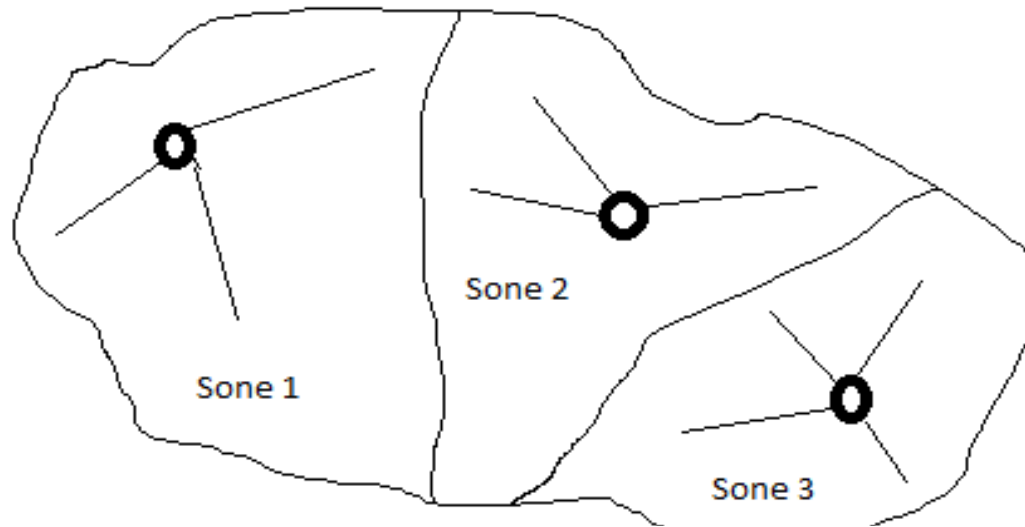
Distriktsindeksen 2015 inkl. trunkerte og vektete enkeltindikatorer

Kommunenavn	Geografi			Demografi			Arbeidsmarked		Leve- kår	Distrikts- indeks 2015
	NIBR 11	Reisetid til Oslo	Befolknings- tetthet	Befolknings- vekst	Kvinne- andel	Eldre- andel	Sysselsettings- vekst	Andel yrkesaktive	Inntekt	
0423 Grue	10	8	0	0	0	0	0	0	0	19,1
0425 Åsnes	12	7	0	4	0	0	3	0	0	26,7
0426 Våler	12	8	0	3	0	0	1	0	0	24,5
0427 Elverum	12	8	1	14	5	3	6	2	4	54,6
0428 Trysil	4	6	0	2	1	0	1	0	0	14,2
0429 Åmot	12	7	0	7	2	2	3	0	2	35,7
0430 Stor-Elvdal	0	5	0	0	1	0	1	0	0	6,8

Mer om bosetting

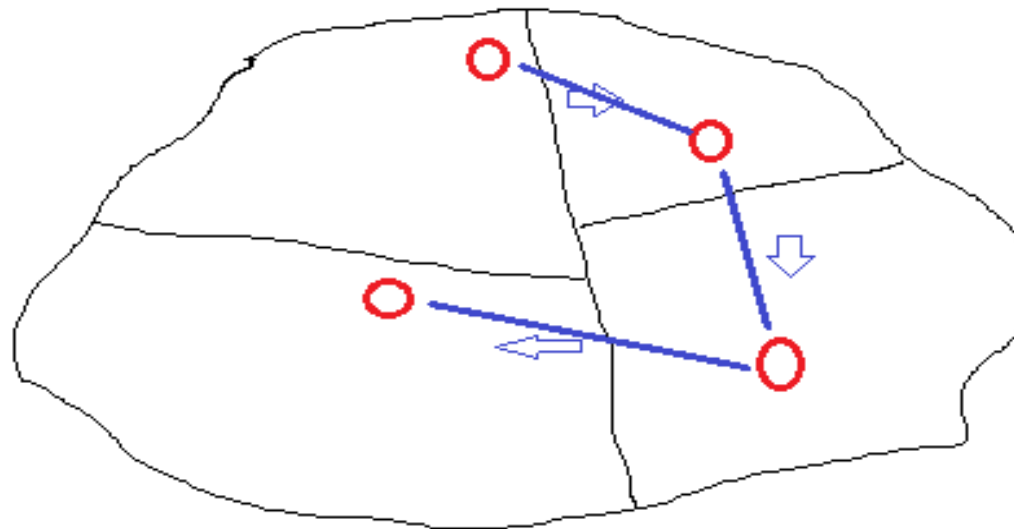
- Mål på bosettingsmønster
 - Tidligere brukte vi «andel bosatt spredtbygd» og reisetid til kommunesenteret»
 - Nå benyttes «reiseavstand til sonesenteret» og «reiseavstand til nærmeste nabokrets»
- Det antas at bosettingsmønster påvirker kommunens utgifter til tjenesteområdene som skole, helse og pleie og omsorg
- En **son**e er et geografisk sammenhengende område av grunnkretser (bor minst 2000 mennesker der). Man summerer innbyggernes avstand fra senteret i egen grunnkrets til senteret i sonen
- **Nabo** er innbyggernes reiseavstand fra sentret i egen grunnkrets til senteret i nærmeste nabokrets (summert for

Sone- og nabokriteriet

Sone

● sonesenter

○ Sonesenter

Nabo

Mer om basiskriteriet

- Et kriterium hvor alle kommuner teller likt, 1/428
- Årets verdi bestemmes da av vekten i kostnadsnøkkelen. For 2016 er den på **2,26 pst**
- Med et UB på 249 598 mill. kr i 2016 betyr da dette:

=249 598 * 0,0226 = 5 641 mill. kr dividert med 428 er lik:

kr 13.179.695

- Dvs. at dette beløpet tildeles alle uansett folketall - Utsira får det samme som Oslo